

บทที่ 3 การบันทึกรายการเกี่ยวกับกิจการที่มองดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มและกิจการที่มองดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

สาระการเรียนรู้

1. การบันทึกรายการกรณีไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. การบันทึกรายการกรณีจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

1.

การบันทึกรายการกรณีไม่จดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่ม

การบันทึกรายการกรณีไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จะไม่มีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่มมาเกี่ยวข้อง เช่น ภาษีซื้อ ภาษีขาย ลูกหนี้-กรมสรรพากร เจ้าหนี้-กรมสรรพากร ฯลฯ การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปเป็นดังนี้

วิธีการบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

รายการค้า	การบันทึกบัญชี	
1. เมื่อซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ซื้อสินค้า	XX
	เงินสด	XX
2. เมื่อส่งคืนสินค้าที่ซื้อเงินสด	เงินสด	XX
	ส่งคืนสินค้า	XX
3. เมื่อซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	ซื้อสินค้า	XX
	เจ้าหนี้การค้า	XX
4. เมื่อส่งคืนสินค้าที่ซื้อเป็นเงินเชื่อ	เจ้าหนี้การค้า	XX
	ส่งคืนสินค้า	XX

รายการค้า	การบันทึกบัญชี		
5. เมื่อชำระหนี้ให้เจ้าหนี้-ไม่ได้ส่วนลด	เจ้าหนี้การค้า	XX	
	เงินสด		XX
6. เมื่อชำระหนี้ให้เจ้าหนี้-ได้ส่วนลด	เจ้าหนี้การค้า	XX	
	เงินสด		XX
	ส่วนลดรับ		XX
7. เมื่อจ่ายค่าขนส่งเข้า	ค่าขนส่งเข้า	XX	
	เงินสด		XX
8. เมื่อจ่ายค่าขนส่งแทนกรณีซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ลูกหนี้การค้า	XX	
	เงินสด		XX
9. เมื่อจ่ายค่าขนส่งแทนกรณีซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	เจ้าหนี้การค้า	XX	
	เงินสด		XX

รายการค้า	การบันทึกบัญชี		
10. เมื่อขายสินค้าเป็นเงินสด	เงินสด	XX	
	ขายสินค้า		XX
11. เมื่อรับคืนสินค้าที่ขายเป็นเงินสด	รับคืนสินค้า	XX	
	เงินสด		XX
	ไม่มีการบันทึกต้นทุนขาย		
12. เมื่อรับคืนสินค้าที่ขายเป็นเงินเชื่อ	รับคืนสินค้า	XX	
	ลูกหนี้การค้า		XX
	ไม่มีการบันทึกต้นทุนขาย		
13. เมื่อรับชำระหนี้จากลูกหนี้-ไม่ให้ส่วนลด	เงินสด	XX	
	ลูกหนี้การค้า		XX

รายการค้า	การบันทึกบัญชี		
14. เมื่อรับชำระหนี้จากลูกหนี้-ให้ส่วนลด	เงินสด	XX	
	ส่วนลดจ่าย	XX	
	ลูกหนี้การค้า		XX
15. เมื่อจ่ายค่าขนส่งออก	ค่าขนส่งออก	XX	
	เงินสด		XX
16. เมื่อจ่ายค่าขนส่งแทน กรณีขายสินค้าเป็นเงินสด/เงินเชื่อ	ลูกหนี้การค้า	XX	
	เงินสด		XX

ตัวอย่าง

ต่อไปนี้เป็นรายการค้าของร้านเปรี๊ยหวานการค้าระหว่างเดือนสิงหาคม 25X1

25X1

- ส.ค. 1 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 5,000 บ ำ ท
- 4 ขายสินค้าเป็นเงินสด 3,000 บ ำ ท
- 8 ขายสินค้าให้ร้านแกงจืดเป็นเงินเชื่อ 7,000 บาท เงื่อนไข 2/10, N/30 FOB destination
- 10 รับคืนสินค้าจากร้านแกงจืดจำนวน 1,200 บาท เนื่องจากสินค้าชำรุด
- 13 ซื้อสินค้าจากร้านผัดพริกเป็นเงินเชื่อ 12,000 บาท เงื่อนไข 2/10, /30 FOB shipping point
- 17 จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ขายเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม จำนวน 600 บ ำ ท
- 18 รับชำระหนี้จากร้านแกงจืดทั้งหมด
- 22 จ่ายชำระหนี้ให้ร้านผัดพริกทั้งหมด
- 31 จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม จำนวน 500 บ ำ ท

บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ส.ค.	1	ซื้อสินค้า		5,000	-		
		เงินสด				5,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินสด					
	4	เงินสด		3,000	-		
		ขายสินค้า				3,000	-
		ขายสินค้าเป็นเงินสด					

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ส.ค.	8	ลูกหนี้การค้า-ร้านแกงจืด		7,000	-		
		ขายสินค้า				7,000	-
		ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ					
	10	รับคืนสินค้า		1,200	-		
		ลูกหนี้การค้า-ร้านแกงจืด				1,200	-
		รับคืนสินค้าเนื่องจากชำรุด					
	13	ซื้อสินค้า		12,000	-		
		เจ้าหนี้การค้า-ร้านผัดพริก				12,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ					

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 3

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ส.ค.	17	ค่าขนส่งออก		600	-		
		เงินสด				600	-
		จ่ายค่าขนส่งสินค้า					
	18	เงินสด (5,800 – 116)		5,684	-		
		ส่วนลดจ่าย (5,800 X 2%)		116	-		
		ลูกหนี้การค้า-ร้านแกงจืด (7,000 – 1,200)				5,800	-
		รับชำระหนี้จากลูกหนี้ลดให้ 2%					
	22	เจ้าหนี้การค้า-ร้านผัดพริก		12,000	-		
		เงินสด				11,760	-
		ส่วนลดรับ (12,000 X 2%)				240	-
		จ่ายชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ได้ส่วนลด 2%					

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 4

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ส.ค.	31	ค่าขนส่งเข้า		500	-		
		เงินสด				500	-
		จ่ายค่าขนส่งสินค้า					

4.

การบันทึกรายการกรณีจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่ม

การบันทึกรายการกรณีจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จะมีวิธีการเดียวกันกับกรณีไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เพียงแต่จะมีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่มมาเกี่ยวข้อง การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป เป็นดังนี้

รายการค้า	การบันทึกบัญชี		
1. เมื่อซื้อสินค้าเป็นเงินสด ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	ซื้อสินค้า	XX	
	ภาษีซื้อ	XX	
	เงินสด		XX
2. เมื่อส่งคืนสินค้าที่ซื้อเป็นเงินสด ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	เงินสด	XX	
	ส่งคืนสินค้า		XX
	ภาษีซื้อ		XX

รายการค้า	การบันทึกบัญชี		
3. เมื่อซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	ซื้อสินค้า	XX	
	ภาษีซื้อ	XX	
	เจ้าหนี้การค้า		XX
4. เมื่อส่งคืนสินค้าที่ซื้อเป็นเงินเชื่อ ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	เจ้าหนี้การค้า	XX	
	ส่งคืนสินค้า		XX
	ภาษีซื้อ		XX
5. เมื่อชำระหนี้ให้เจ้าหนี้-ไม่ได้ส่วนลด	เจ้าหนี้การค้า	XX	
	เงินสด		XX
6. เมื่อชำระหนี้ให้เจ้าหนี้-ได้ส่วนลด	เจ้าหนี้การค้า	XX	
	เงินสด		XX
	ส่วนลดรับ		XX

รายการค้า	การบันทึกบัญชี		
7. เมื่อจ่ายค่าขนส่งเข้า	ค่าขนส่งเข้า	XX	
	เงินสด		XX
8. เมื่อขายสินค้าเป็นเงินสด ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	เงินสด	XX	
	ขายสินค้า		XX
	ภาษีขาย		XX
9. เมื่อรับคืนสินค้าที่ขายเป็นเงินสด ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	รับคืนสินค้า	XX	
	ภาษีขาย	XX	
	เงินสด		XX
10. เมื่อรับคืนสินค้าที่ขายเป็นเงินเชื่อ ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	รับคืนสินค้า	XX	
	ภาษีขาย	XX	
	ลูกหนี้การค้า		XX

รายการค้า	การบันทึกบัญชี		
11. เมื่อขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ	ลูกหนี้การค้า ขายสินค้า	XX	XX
12. เมื่อรับชำระหนี้จากลูกหนี้-ไม่ให้ส่วนลด	เงินสด ลูกหนี้การค้า	XX	XX
13. เมื่อรับชำระหนี้จากลูกหนี้-ให้ส่วนลด	เงินสด ส่วนลดจ่าย ลูกหนี้การค้า	XX XX	XX
14. เมื่อจ่ายค่าขนส่งออก	ค่าขนส่งออก เงินสด	XX	XX
15. เมื่อจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ /สินทรัพย์ที่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม และเครดิตภาษีซื้อได้	ค่าใช้จ่ายต่างๆ /สินทรัพย์ ภาษีซื้อ เงินสด	XX XX	XX

รายการค่า	การบันทึกบัญชี		
16. เมื่อจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ /สินทรัพย์ที่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม และเครดิตภาษีซื้อไม่ได้	*ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ /สินทรัพย์ เงินสด *(รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)	XX	XX
17. เมื่อปิดบัญชีภาษีซื้อ	ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีซื้อ	XX	XX
18. เมื่อปิดบัญชีภาษีขาย	ภาษีขาย ภาษีมูลค่าเพิ่ม	XX	XX
19. เมื่อปิดบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม-กรณี ภาษีซื้อ < ภาษีขาย (ชำระเพิ่มเติม)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม เจ้าหนี้-กรมสรรพากร	XX	XX
20. เมื่อปิดบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม-กรณี ภาษีซื้อ > ภาษีขาย (ขอคืนเป็นเงินสด)	ลูกหนี้-กรมสรรพากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม	XX	XX

รายการค้า	การบันทึกบัญชี	
21. เมื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม	เจ้าหนี้-กรมสรรพากร	XX
	เงินสด	XX
22. เมื่อได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม	เงินสด	XX
	ลูกหนี้-กรมสรรพากร	XX

หมายเหตุ ถ้าขอคืนโดยวิธีเครดิตไม่ต้องปิดบัญชี

หมายเหตุ

การปิดบัญชีภาษีซื้อและภาษีขายมีหลายวิธี แล้วแต่กิจการจะเลือกใช้ เช่น

เดบิต	ภาษีขาย	XX
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	XX (ถ้าภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย)
เครดิต	ภาษีซื้อ	XX
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	XX (ถ้าภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ)

ตัวอย่าง

ต่อไปนี้เป็นรายการค้าของร้านมะขามหวานค้าขายระหว่างเดือนกรกฎาคม 25X1

25X1

- ก.ค. 5 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 8,400 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ใบกำกับภาษีเลขที่ 1111
- 7 ขายสินค้าเป็นเงินสด 21,500 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ใบกำกับภาษีเลขที่ 07/0001
- 11 ขายสินค้าให้ร้านมะนาวเป็นเงินเชื่อ 16,500 บาท เงื่อนไข 2/10, N/30 FOB shipping point ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ใบกำกับภาษีเลขที่ 07/0002
- 13 รับคืนสินค้าจากร้านมะนาวจำนวน 2,500 บาท เนื่องจากขนาดไม่ตรงตามที่สั่ง ใบลดหนี้ เลขที่ 001
- 18 ซื้อสินค้าจากร้านมะดันเป็นเงินเชื่อ 21,000 บาท เงื่อนไข 2/10, N/45 FOB shipping point ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ใบกำกับภาษีเลขที่ 2222
- 25 จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม จำนวน 800 บาท
- 28 จ่ายชำระหนี้ให้ร้านมะดัน 7,490 บาท
- 31 รับชำระหนี้จากร้านมะนาวทั้งหมด

บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ก.ค.	5	ซื้อสินค้า		8,400	-		
		ภาษีซื้อ (8,400 X 7%)		588	-		
		เงินสด				8,988	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินสด VAT 7%					
	7	เงินสด		23,005	-		
		ขายสินค้า				21,500	-
		ภาษีขาย (21,500 X 7%)				1,505	-
		ขายสินค้าเป็นเงินสด VAT 7%					

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ก.ค.	11	ลูกหนี้การค้า-ร้านมะนาว		17,655	-		
		ขายสินค้า				16,500	-
		ภาษีขาย (16,500 X 7%)				1,155	-
		ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ VAT 7%					
	13	รับคืนสินค้า		2,500	-		
		ภาษีขาย (2,500 X 7%)		175	-		
		ลูกหนี้การค้า-ร้านมะนาว				2,675	-
		รับคืนสินค้าจากลูกหนี้					

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 3

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ก.ค.	18	ซื้อสินค้า		21,000	-		
		ภาษีซื้อ (21,000 X 7%)		1,470	-		
		เจ้าหน้าที่การค้า-ร้านมะดัน				22,470	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ VAT 7%					
	25	ค่าขนส่งเข้า		800	-		
		เงินสด				800	-
		จ่ายค่าขนส่งสินค้า					

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 4

พ.ศ. 25X1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ก.ค.	28	เจ้าหนี้การค้า-ร้านมะดัน		7,490	-		
		เงินสด			-	7,350	
		ส่วนลดรับ [(7,490 X 100/107) X 2%]				140	-
		จ่ายชำระหนี้ได้ส่วนลด 2%					
	31	เงินสด		14,980	-		
		ลูกหนี้การค้า-ร้านมะนาว				14,980	-
		รับชำระหนี้จากลูกหนี้					-

(17,655 - 2,675) ←